

Tuinman Louis le Roy protesteert al zaaiend tegen de maatschappij

(Van onze correspondent)

ORANJEWOUDE — In het huis van Louis le Roy hangt een grote rust. Aan een grote, ronde tafel gezeten hebben we eerst een kwartier vrij zwijgend naar zijn uitermate groene tuin zitten kijken. Daarna valt vooral het zeer hoge tempo op waarin hij praat. Na enige uren verlaat je bekaf zijn woning, terwijl hij je op het tuinpad naroept: „Prettige greid en de groeten aan alle bekenden”.

Louis: „Zo'n 68 procent van de bevolking zit in de zogeheten dienstverlenende sector.

Het betekent dat de helft van de bevolking invalide verklaard is. Ik vraag me af of dat gewenst wordt, of wordt opgedrongen. De dienstverlenende sector houdt in, dat een ander iets niet meer kan. Zelfs dienstverleners worden al helemaal voor ons gemaakt. Het is toch belachelijk dat men in het onderwijs bezig is een aantal mensen te maken, die daarna onmogelijk dienen te zijn. De deskundigen put voorop en de hele kudde wordt. Er wordt gezegd dat wij de meest ontwikkelde cultuur zijn; hij wil het sterk het tegendeel!”

De hele ambtelijke structuur is ook het verschillend-zijn van de bevolking. U weet dat 70 procent van de mensen een beetje ziek is; het is hun allemaal een ziekte. Uit hoofde van die 70 procent wordt bestaand. Zie je iemand van de plantsoendienst ooit eens een gesprekje houden met de mensen die er wonen? Wat ze maken, maken ze helemaal voor zichzelf.

Maar wordt maar weinig tegen geprotesteerd.

Louis: „Er is een groep die wel reageren, als ze wist dat het baat had. Er is ook een groep die denkt: het gebeurt niet. Hetzelfde verhaal bij de GLOF met zijn vierde zender van klassieke muziek: iedereen heeft zich er kennelijk altijd bij aangetrokken dat je klassieke muziek tegen de tijd dat je naar bed

Grote projecten

De moet de zaak niet onderschatten. In een twintigtal steden worden nu al vrij grootscheepse dingen gedaan waar ik helemaal of zijde bij betrokken ben. Het blijkt dat er wel degelijk behoefte aan is: we het nu eens anders doen.

Kennedylaan in Heerenveen — zijn eerste project moest nog aangelegd worden door de plantsoendienst. Daarvoor mis je er nog de betrokkenheid van de bewoners. Als ze het niet samleggen en die betrokkenheid niet wel, dan merk je ook dat de stad minder bevuild wordt. Niet meer van: gooi maar het raam uit; de mentaliteit uit Indië: gooi maar het raam neer, de baboe veegt het op.”

Het viel die avond in Lewenborg op dat iedereen erg enthousiast aan het zaaien was.

Louis: „Het is een enorm plezierige groep. Ze hebben ook al zo'n 10.000 bomen geplant. Misschien komen er straks weer anderen, die zich tot weer ander werk aangetrokken voelen. Wie met mij wil

meelopen, mij best, maar ik loop door. Ik ben uit het systeem niet weg te denken als een soort creatieve motor. Het gaat net als bij de kathedraalbouw van vroeger: daar was vaak een supervisor die stimuleerde, gelijkschakelde en weer verder trok”.

Belangstelling

„De eerste avond in Lewenborg was nog het mooiste, met storm en hagel, het was er bijna een futuristisch landschap, met dreigende lucht, heuvels. Er was een ontzettend gezellige stemming; men voelde zich opeens bevrijd. Een man zei: ik voel dat ik eindelijk terrein onder mijn voeten heb, waar ik zelf iets mee doe. Iemand vroeg: mag je die bomen hier gewoon zelf voor de lol neerzetten? Ja, dat mag gewoon. Zaaien is ook met enorm veel plezier gedaan. Het is altijd miskend, er is altijd gezegd: het is maar een kleine groep die dit wil.

Ik vermoed dat men zich daarop verkeken heeft”.

● Veranderen de mensen ook door dit werk?

Louis: „Enorm, en ten goede ook.

Wat je direct waarneemt, is dat er iets van hen afvalt. Ze hebben nu alle tijd, terwijl ze altijd werken in een dwangmatige positie van tijd te kort hebben. Ik heb alle tijd, Lewenborg heb ik voor m'n leven. Ik kan nu 1.000 bomen planten, ik dan het ook over een jaar doen. Alles kan ook over drie weken gebeuren. Iemand zei: Nou snap ik ook waarom u nooit moe bent”.

„Als ik alles waar ik mee bezig ben voor volgend jaar zou moeten afmaken, dan was ik binnen vijf minuten gek. Maar als je als ambtenaar zo denkt, val je buiten iedere begrenzing. Het móet af.

Daarom zijn ambtenaren ook allemaal zo zenuwachtig. Bij dit werk krijg je een zekere rust, zoals die ook kenmerkend is voor oude culturen. Het hoeft niet allemaal vandaag af. Die mentaliteit probeer ik ook in Lewenborg in te voeren”.

Vrije tijd

„In het huidige systeem hebben we straks drie dagen per week vrij, gedwongen vrij. Ik heb ook al tegen bouwdeskundigen gezegd: in je werkdagen maak je dan een stad, zo beroerd als ze hem willen hebben, en in je vrije tijd maak je er een zoals je dat zelf wilt. Er zijn straks zoveel dagen over, dat er best tijd is om een wereld te bouwen volgens een tweede systeem. Maar als ik zeg dat ik die vrije tijd niet accepteer, dan komt dat door die dictatuurvorm. Je móet het. Je kunt ook niet zeggen dat we het energieprobleem zitten op te lossen, terwijl we de helft

van de bevolking niks laten doen”.

● Maar u wilt ook niet terug naar de tijd dat mensen voor een hongerloonje zeven dagen in de week turf groeven?

Louis: „Ja, het is waar dat arbeiders vroeger een saaiere en zwaarder bestaan hadden. Dat ze voor dat soort handwerk een oplossing zoeken, vind ik best. Maar met handwerk doen bedoel ik ook het ambachtelijke: zelf nog een huis kunnen bouwen, kunnen metselen, timmeren”.

Lichamelijk werk

„Veel mensen zijn in etappes tenslotte aan de lopende band terechtgekomen, waar het een vloek is te moeten werken. Van dat werk is het dan fijn verlost te zijn. Maar die mensen weten dan niet meer wat hun achtergrond was: zelf dingen maken en doen. Dat het iets-met-je-lichaam-doen de eerste winst van het systeem is. Energie krijgen we uit ons voedsel, en dat moet weer

terug komen. Als we zelf op de stoel zitten en een machine aan de gang zetten, zijn we verkeerd bezig”.

● Doet u graag lichamelijk arbeid?

„Graag wil ik niet zeggen. Maar het is noodzaak. Al die hartvervetting is ook gewoon een gevolg van het feit dat we niks doen. Trimmen is natuurlijk waanzin, dat is alleen maar energieverlies. Met dezelfde energie kun je duizend bomen planten. Maar als je iemand die trimmen heel logisch vindt vraagt duizend bomen te planten, zegt-ie: maar dat is werken. De trimmende mens levert geen bijdrage tot de cultuur.

Iemand die een meubeltje maakt heeft nog een produkt van zijn arbeid. We zitten in het tijdperk van de mensen die door tonnetjes krulpen en van roetsjbanen afglijden”.

● Ik vermoed ook niet dat een trimmer al trimmend een bijdrage tot cultuur wil leveren.

„Hij is alleen voor zichzelf, egoïst.

Louis Le Roy wil van Nederland een paradijs maken door alleen maar zaad te strooien en er dan met handen en schoffels van af te blijven.

tisch bezig. Wij vormen ook het tijdperk van de zogenaamde creativiteit. Maar daar heb je niks aan, als er in de maatschappij geen plaats voor is. Je kunt kinderen wel zogenaamd creatief enthousiasmeren maar dat is leugenachtig, wanneer die creativiteit geen kans krijgt om te functioneren”.

Creativiteit

„In een stad zie ik tegenwoordig niks meer gebeuren; hier en daar is een gek beeld neergezet, verder niet. In vroegere eeuwen barstte het er van de creativiteit. Dacht u dat dat weg was? Dat is weg geraakt. Daarom die vraag van die man: Mag ik zo maar een pak zaad ergens uitstrooien? Ja, dat mag. Zo mag je ook een terras maken met 600 stenen of een duivetil. Het is niet zo dat de arbeiderswijken van

„Liever geen gelijk”

(Van onze correspondent)

ORANJEWOUDE — Het was een fraai tafereel: op een regenachtige lente-avond liep een dertigtal bewoners van de Groninger wijk Lewenborg in hun wijk bloemetjes en plantjes te zaaien. Met Louis le Roy voorop, de Heerenveense tekenleraar, schilder en tuinman, die werkt volgens het principe: zaaien en planten en verder er met je handen en schoffels afblijven; de natuur redt zichzelf wel en heeft daar geen plantsoendienst voor nodig.

Louis le Roy strijdt ertegen dat alles en iedereen in de huidige maatschappij steeds meer op elkaar begint te lijken. Een paar dagen na de zaai-avond zegt hij in zijn huis in Oranjewoud: „Ik wil ook van niemand gelijk hebben; ik wil wel met iedereen praten, maar als je hem dan gelijk geeft, denk je weer precies zoals de ander, je zit in zijn systeem, en we doen weer allemaal hetzelfde”.

Terwijl hij al op taf van plaatsen in Nederland samen met bewoners loopt te zaaien en te planten zonder touwtjes te spannen, ontmoet Louis le Roy veel verzet. „In feite omdat ik bezig ben een besloten economisch systeem in te voeren, dat zichzelf redt. Terwijl de gebruikseconomie er op dit moment op uit is de mens volledig uit te schakelen. De industrie neemt allerlei dingen over die mensen in principe zelf ook kunnen doen en dat systeem dringt steeds verder door. De mens wordt per definitie schaakmat gezet; tegen die enorme afmetingen kan hij niet meer op”.

„In de nieuwbouwwijken wordt gewerkt met enorme betonstructuren, mensen kunnen zelf aan het uiterlijk daarvan niets meer doen. Als je een stad als New York hebt, dan ben je als mens al helemaal uitgeschakeld.

Zelfs het glazenwassen moet daar met speciale machines gebeuren”.

nu zoveel slechter zijn dan de wijken uit de negentiende eeuw”.

„Maar als ik het nu even niet heb over de walgelijke structuur van toen, dan was één ding beter: er werd aan mensen overgelaten zelf iets te doen. Er was een plekje om duiven te houden, je kon een bankje voor het huis zetten. Dat mocht allemaal. Bij de betonnen blokken voor duizenden mensen die ze in de Bijlmer neerzetten mag dat allemaal niet meer. Dat is het verschil”.

„In Leeuwarden zijn we rond een kerk bezig en op dat terrein is een enorme hoop puin gegooid. Alle kinderen kwamen ernaar toe om lekker te spelen; alle mensen uit dat platte noorden hebben een vreselijke behoefte om te klimmen. Als je er aan het werk was, liepen de kinderen als vliegen over je handen. Maar men heeft dan niet de vindingrijkheid om te zeggen: hé, dat is het middel, zo moeten we meer terreinen voor kinderen hebben. Je moet gebruik maken van wat je in het leven zelf ziet gebeuren”.

„Maar daar is angst voor; het vraagt misschien het erkennen dat de helft van Nederland het fout doet. Ik zeg er altijd meteen bij dat ik het fout doe. In de kathedraalen zitten ook fouten. Een gewelf kwam niet uit. Dan probeerden ze het de volgende keer beter. Als er nu iets

fout is, breken ze het af. En doen ze het opnieuw.”

Gewoon doorgaan

„Met zo'n project in Lewenborg moet je ook niet aarzelen beginnen; je moet het er overtuigend indonderen, anders wordt de tegenaanval te groot. Dat die 10.000 bomen er nu in zitten, zien die mensen als een overwinning. Tot straks eens een keer iets niet goed gaat. Dan moet de tegenpartij niet zeggen: hé, dat is fout. Want fouten moeten begeleid worden”.

● U bedoelt: fouten worden dan gevonden.

„Ja, je gaat erop door. Het ambtelijke systeem sluit zoiets uit”.

● U wordt soms als een mysterieuze man gezien, een tovenaars met zaadjes.

Louis: „Dat is een knapheid die soms door valse schijn wordt opgehouden. Ik neem op me van Nederland een paradijs te maken door alleen maar zaad te strooien en er met de handen af te blijven. Je hoeft niet zo vreselijk hard te werken, je moet er wel afblijven. Wat er opkomt weet ik niet, maar ik zal de komende tien jaar wel blijven zaaien. Het is gewoon een kwestie van wie de langste adem heeft.”